

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2005. január 5.
COM (2004) 863

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Éves jelentés a gáz és a villamos energia belső piacának megvalósításáról

(a Bizottság előterjesztése)

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Éves jelentés a gáz és a villamos energia belső piacának megvalósításáról

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A JELENTÉS HÁTTERE.....	3
2.	ÁLTALÁNOS ÖSSZEFOGLALÁS.....	3
3.	A VILLAMOSENERGIA-ÁGAZAT ELŐREHALADÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE ...	5
4.	A GÁZÁGAZAT ELŐREHALADÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE.....	7
5.	AZ ELLÁTÁS BIZTONSÁGA	9
6.	KÖZSZOLGÁLTATÁS ÉS A FELHASZNÁLÓK/FOGYASZTÓK VÉDELME ..	10
7.	KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTOK.....	10
8.	KÖVETKEZTETÉSEK.....	10

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Éves jelentés a gáz és a villamos energia belső piacának megvalósításáról

1. A JELENTÉS HÁTTERE

A villamos energiáról és a gázzal szülő új irányelveket¹ a tagállamoknak 2004 júliusáig kellett nemzeti jogukba átültetniük, és a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelméről szölg rendelet² is hatályba lépett. Az új szabályozás célja a teljes Európai Unióra kiterjedő, versenyképes villamosenergia- és gázágazat kialakítása a lisszaboni Európai Tanácson megfogalmazott célkitűzéseknek³ megfelelően.

Az irányelvek értelmében a Bizottság évente jelentést készít a piac működéséről; ennek megfelelően ez a jelentés a villamosenergia- és gázipari szabályozó hatóságok európai csoportjával (ERGEG) folytatott konzultációt követően, az általuk rendelkezésre bocsátott, valamint egyéb forrásokból származó nyilvános információk⁴ alapján készült. A jelentéssel egyidejűleg a Bizottság egy részletesebb információkat tartalmazó háttérdokumentumot is összeállított.

2. ÁLTALÁNOS ÖSSZEFOGLALÁS

Egy, a Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság számára az európai termelékenység növekedéséről nemrégiben készített jelentés⁵ rámutatott a közszolgáltatási ágazat kitűnő teljesítményére (l. az 1. táblázatban található összefoglalást). Ez a megállapítás kihangsúlyozza a piacmegnyitás szerepét az ágazatok hatékonyságának növekedésében, és kiemeli az energiaágazatban rejlő lehetőségeket a lisszaboni célkitűzések megvalósítása fényében.

1. táblázat: A munkaerő termelékenységének növekedése: gáz, villamos energia, víz

éves növekedés	%-os	1979–1990	1990–95	1995–2001
EU-15		2,7	3,6	5,7
USA		1,1	1,8	0,1

1 A 2003/54/EK és a 2003/55/EK irányelv.

2 Az 1228/2003/EK rendelet.

3 Az Európai Tanács 2000. március 24-i következtetése (angol nyelven), 100/1/00 sz., 2000. március 23–24.

4 Például az Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság 2003. decemberi, *Qualitative study – European consumers and services of general interest in the EU 25* (Kvalitatív felmérés – Az európai fogyasztók és az általános érdekű szolgáltatások az EU25-ben) című tanulmánya.

5 Mary O'Mahony–Bart van Ark (szerk.): *EU productivity and competitiveness: An industry perspective* (Az EU termelékenysége és versenyképessége az ipar szemszögéből), az Európai Bizottság Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatósága számára készített tanulmány, 2003.

A megvalósítás azonban több szempontból is kiábrándító. 2004 októberében tizennyolc tagállam figyelmét kellett levélben felhívni arra, hogy még mindig nem értesítették kielégítő mértékben a Bizottságot a legutóbbi irányelvek átültetése érdekében tett jogi intézkedéseikről.

Ez a késlekedés elfogadhatatlan, annál is inkább, mert mára világossá vált, hogy az előző irányelvek⁶ rendelkezései még a nagyfogyasztók esetén sem voltak elegendők a versennyel kapcsolatos célkitűzések eléréséhez. Ezekről a fogyasztóktól rendes körülmények között elvárható lenne, hogy rendszeresen tárgyaljanak a szolgáltatókkal. Azonban a villamosenergia-ágazatban öt éve és a gázágazatban több mint három éve tartó verseny ellenére a legtöbb tagállamban kevesebb mint 50%-uk váltott szolgáltatót. Emellett többen elégedetlenek a kínált szolgáltatások választékával is.

Nem elegendő csupán azt vizsgálni, hogy hány fogyasztó vált szolgáltatót, hanem az új szolgáltatók nemzeti hovatartozására is oda kell figyelni. Sok esetben a fogyasztók csak másik hazai szolgáltatóra tudtak áttérni, ami azt eredményezi, hogy a nemzeti piacokra a külföldi vállalatok sokszor csupán kiábrándítóan szerény mértékben képesek behatolni, ami viszont a piacok egységességének hiányára és a hiányzó infrastrukturális kapcsolatokra hívja fel a figyelmet. A legtöbb esetben a külföldi szolgáltatók piaci részesedése 20%-nál is alacsonyabb. Egyedül azok a piacok jelentenek kivételt, amelyek viszonylag jól integrálódtak a szomszédos tagállamokkal, illetőleg azok, amelyekben a legfőbb szolgáltatók tulajdonjogát a privatizációt követően külföldi vállalatok szerezték meg.

Bár a villamosenergia-árak reálértékben alacsonyabbak az 1995-ös szintnél, az elmúlt 18 hónapban mégis növekedtek, részben az elsődleges energiaforrások árának növekedése miatt. A gázárak ugyanakkor az olajárakhoz való, továbbra is fennálló kötődés miatt magasabbak az 1995-ös szintnél. Bár az efféle áringadozások természetesen, a növekedés mégis kellemetlenül érinti a fogyasztókat, ha a szabályozásban rejlő akadályok miatt csak igen korlátozott mértékben van lehetőségük szolgáltatót váltani, és ha a kedvezőtlen piacszerkezet miatt alkuerejük szerény. Különösen aggályosnak tartják a legnagyobb fogyasztók, hogy a szolgáltatók nem kínálnak elegendően változatos szerződési konstrukciókat, különösen ami a hosszabb távra szóló megállapodásokat illeti.

Kulcsfontosságú probléma a **nemzeti energiaellátás** egy szélesebb európai piacba történő **teljes integrálásának** hiánya. Ebben az összefüggésben létfontosságú a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelmére vonatkozó szabályozás további javítása annak érdekében, hogy a meglévő infrastruktúra kihasználtsága a lehető legnagyobb legyen. A gázágazathoz hasonlóan a villamos energia tekintetében is fontos a javasolt rendelet⁷ elfogadása és végrehajtása. Szükség van új infrastrukturális beruházásokra is, azonban amint arra az energetikai infrastruktúráról és az ellátás biztonságáról szóló bizottsági közlemény⁸ is rámutatott, az előrehaladás ezen a téren továbbra is igencsak lassú.

Másodszor: a tagállamok továbbra sem szentelnek figyelmet a **piacszerkezet** kérdésének. Amint azt a korábbi jelentések is kiemelték, túl sok az olyan tagállam, ahol a gáz- és villamosenergia-piacot egy-két vállalat uralja, és gyakran nem áll rendelkezésre elegendő kapacitás a határokon keresztül történő verseny kialakulásához. Égetően szükséges lenne megoldást találni ezekre a problémákra.

---

⁶ A 96/92/EK és a 98/30/EK irányelv.

⁷ COM (2003) 741.

⁸ COM (2003) 743.

Harmadszor: bár jelentős előrehaladás történt **a hálózatok üzemeltetőinek szétválasztása és a harmadik személyek által szabályozott feltételek alapján történő hozzáférés bevezetése** terén, bizonyos kérdések továbbra sem megoldottak. A jól működő piac szempontjából alapvető fontosságú a teljes mértékben független átvitelrendszer-üzemeltető. Ugyanígy annak érdekében, hogy a tarifák a költségeket tükrözzék és ne kerülhessen sor keresztfinanszírozásra, az is szükséges, hogy az elosztói rendszer üzemeltetője kellő mértékben elkülönüljön az ellátó vállalatoktól. Ebben a vonatkozásban a szabályozó hatóságok függetlensége is különösen fontos a hálózathoz való hozzáférés tisztességes feltételeinek biztosításához mind a tarifák szintje, mind pedig a piacszerkezet szempontjából. Ebben a tekintetben a gázágazat jelentős lemaradásban van a villamosenergia-ágazathoz képest.

A belső piac működését potenciálisan akadályozó utolsó problémakör a versenypiac és a hozzá kapcsolódó hosszú távú energiabeszerzési megállapodásokkal (PPA) párhuzamosan meglévő **szabályozott végfelhasználói villamosenergia- és gázárak** kérdése. Bár az ilyen típusú beavatkozás a piac megnyitásának kezdeti szakaszában értékes átmeneti intézkedésnek tekinthető, fennáll a kockázat, hogy elfojtja a versenyt, gátolja a beruházásokat és megzavarja vagy akadályozza a szétválasztásra irányuló intézkedések hatályosulását.

3. A VILLAMOSENERGIA-ÁGAZAT ELŐREHALADÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE

3.1. Összefoglalás

Bár számos, a verseny megvalósításához szükséges intézkedés bevezetése megtörtént vagy folyamatban van, a fenti 2. fejezetben felsorolt akadályozó tényezők több európai villamosenergia-piacon jelen vannak. Az alábbi táblázat ezeket foglalja össze.

2. táblázat: A versenyt akadályozó legfontosabb tényezők összefoglalása⁹

		Szolgáltatóváltás: nagyfogyasztók
a. Nincsenek jelentős problémák	SE, FI, DK, NO, UK	>50%
b. Szétválasztás / Szabályozás	LU, AT, DE	10% (LU) és 35% (DE) között
c. Piacszerkezet vagy az egységesség hiánya	FR, BE, GR, IE, ES, NL, LT, IT, SI, CZ, SK, LV	0% (GR) és 35% (NL) között
d. Hosszú távú PPA-k / Szabályozott végfelhasználói árak	PT, EE, PL, HU	0% (EE) és 25% (HU) között

Szigetország voltából fakadóan Málta és Ciprus csak korlátozott terjedelemben képes kialakítani a villamosenergia-piaci versenyt.

⁹ A táblázat minden tagállam esetére megadja a legfontosabb akadályozó tényezőt. Ez nem jelenti azonban azt, hogy más akadályozó tényezők nincsenek jelen.

3.2. *Hatékony szabályozás és szétválasztás*

Az új szolgáltatók csak akkor képesek belépni a piacra, ha tisztességes feltételek mellett férhetnek hozzá az átviteli és az elosztó hálózatokhoz. A működő villamosenergia-piacnak létfontosságú alkotóeleme a független átvitelrendszer-üzemeltető. Fel kell számolni a keresztfinanszírozást, és a hozzáférést nyilvánosan közzétett, szabályozott, a hálózati ügylet költségeit tükröző árak alapján kell biztosítani. A hálózati tarifák mára alapjában véve összehasonlíthatóvá váltak a legtöbb tagállamban, és számítani lehet arra, hogy a kiugró eseteket a szabályozó hatóságok szigorúan kivizsgálják.

3.3. *Piacszerkezet és egységesség*

A piacszerkezet komoly problémát jelent az uniós villamosenergia-piac számos szegmensében, és nyilvánvalónak tűnik, hogy csak azokon a területeken sikerült ténylegesen kialakítani a versenypiacot, amelyekben kellő számú szereplő van jelen (az Egyesült Királyságban és a skandináv államokban). Az új tagállamokban továbbá számos villamosenergia-termelési piacot jellemez a hosszú távú energiabeszerzési megállapodások folytatólagos jelenléte. Ez azt jelenti, hogy a piaci részesedések elemzése alapján vártnál sokkal kisebb terjedelemben van lehetőség versenyre.

Az egyik kulcsfontosságú célkitűzés végső soron a likvid nagykereskedelmi piac kialakítása. Ez lehetővé teszi, hogy termelési és kínálati portfóliójuk egyensúlyban tartása érdekében a piaci szereplők – beleértve az újonnan belépőket is – szabadon adhassanak-vehessenek villamos energiát. A villamos energia kereskedelme azonban ebben a tekintetben a legtöbb tagállamban még nem elegendően likvid. Ezenkívül számos nagykereskedelmi piacon nem eléggé átlátható az árképzés.

A tagállamok rendszereinek összekapcsolása természetesen jelentős lehetőségeket rejt magában a verseny fokozását illetően. Ezen a területen azonban vegyes eredményeket sikerült csupán elérni. A tagállamok egyes csoportjai, például a skandináv országok, az Ibériai-félsziget országai vagy az Írország szigetén található országok megmutatták, hogy kellő politikai elkötelezettséggel nem lehetetlen véghezvinni valamit. Általánosabb értelemben vett előrehaladás várható továbbá a határokon keresztül történő villamosenergia-átvitelről szóló 1228/2003/EK rendelet végrehajtásától is. A határokon keresztül rendelkezésre álló kapacitások kiosztásának például a Firenzei Fórum résztvevői által felvetett „piactársítás” ötletén keresztül történő összehangolása fokozni fogja a nemzeti piacok likviditását és megkönnyíti az újonnan belépők helyzetét.

3.4. *Az árak alakulása*

2004-ben Olaszország kivételével a nagykereskedelmi árak mindenütt a 30 euro/MWh szinthez közelítettek mind a kétoldalú piacokon, mind pedig a szabványosított villamosenergia-kereskedelemben. A határidős piacok alakulása azonban azt mutatja, hogy 2005-ben az alapterhelés¹⁰ ára jelentős mértékben meghaladja majd a 30 euro/MWh értéket. Bizonyos szempontból ez válasznak tekinthető az elsődleges energiaforrások világpiacon emelkedésére.

---

¹⁰ Az alapterhelés a 24 órán keresztül folyamatosan szolgáltatott mennyiséget jelenti.

A hálózat költségeit és a kiskereskedelmi árrést egyaránt magukban foglaló végfelhasználói árak körében azonban továbbra sem tapasztalható konvergencia. A végfelhasználók az egyes tagállamokban az árak széles skálájával szembesülnek. A nagyfogyasztók villamosenergia-árai a lettországi 40 euro/MWh alatti ár és az olaszországi csaknem 80 euro/MWh ár között mozognak. Ugyanígy a kisfogyasztók és a háztartások villamosenergia-árai a 60 euro/MWh alatti érték és a 120 euro/MWh feletti érték között találhatók.

3.5. *Következtetések*

A verseny bevezetése óta számos eredményt sikerült elérni, többek között a harmadik személyek által szabályozott feltételek alapján történő hozzáférés alapelveinek lefektetése, a hálózatok szétválasztása és a nemzeti piacok nagyobb egységes csoportosulásokba szerveződése terén. Azonban amint arra a Bizottság már több korábbi jelentésében is rámutatott, a még élénkebb verseny kialakulásának útjában álló legfontosabb akadály most a koncentráció problémája. Amíg ez fennáll, addig a fogyasztók elveszíthetik a piacba vetett bizalmukat, és szorosabb szabályozást követelhetnek. Ebben az összefüggésben, a Bizottság által az iparág átalakításában képviselni kívánt álláspont tekintetében fontos precedenst jelent az a határozat, amelyben a Bizottság megtiltotta a GDP tulajdonjogának az EDP és az ENI által történő megszerzését.¹¹

A villamosenergia-piacok további fejlődése szempontjából létfontosságú az átvitelrendszer-üzemeltetők függetlensége és a rendelkezésre álló rendszerkapcsolatok mennyiségi növekedése. E beruházások nélkül szűk tér marad a meglévő piaci viszonyokat megkérdőjelező folyamatok számára, és a piacok hagyományos szereplői megtartják meglévő előnyeik java részét.

A versenypolitika nemzeti szintű alkalmazásának fokozása és a nagykereskedelmi piacok résztvevői viselkedésének nagyobb átláthatósága együttesen eredményeket hozhat, és a nemzeti szabályozó hatóságok, a versenyügyi hatóságok és az Európai Bizottság közötti együttműködésben ugyancsak rejlenek lehetőségek a jelentős javulásra.

4. A GÁZÁGAZAT ELŐREHALADÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE

4.1. *Összefoglalás*

A gáz belső piacának létrehozása további integrációt és az ellátásban erősebb diverzifikációt igényel. Nyilvánvaló, hogy azok a tagállamok vannak nehezebb helyzetben a verseny kialakításában, amelyek kevésbé integrálódtak szomszédaikkal és csak korlátozott mértékben férnek hozzá külső forrásokhoz.

Ezzel szemben láthatóan sokkal jobban teljesítenek azok, amelyek több forráshoz férnek hozzá és amelyek kapacitásfelszabadítást is végrehajtottak. Az érett szerkezetű versenypiaccal rendelkező Egyesült Királyság, illetőleg Írország mellett, ahol a nagyfogyasztók már sok éve szabadon megválaszthatják szolgáltatójukat, úgy tűnik, a legjobb teljesítményt azok a piacok nyújtják, amelyek több különböző forráshoz férnek hozzá, mint például Belgium, Dánia vagy Hollandia. Olaszország és Spanyolország ugyancsak jelentős előrehaladásról tett tanúbizonyságot az elmúlt év során. Az előzőekben említett valamennyi tagállamról elmondható, hogy a becslések szerint a nagyfogyasztók legalább 30%-a váltott szolgáltatót. A

---

¹¹ IP/04/1455. sajtóközlemény, 2004. december 9.

többiek közül egyedül Franciaország közelít ehhez a fejlettségi szinthez, különösen északi területein. Továbbra is igencsak kiábrándító Németország és Ausztria előrehaladása, míg az új tagállamok számos olyan megoldásra váró problémával küzdenek, amelyek valószínűsíthetően akadályozzák a verseny működését.

4.2. *Hatékony szabályozás és szétválasztás*

A gázágazatban a tisztességes körülmények melletti hálózati hozzáféréshez nem elegendők a költségeket tükröző hozzáférési díjak, hanem az újonnan belépők számára barátságos forgalomkiosztás is szükséges. A versenypiac kialakítása szempontjából általában véve az a legelőnyösebb, ha mind a tarifákra, mind a kapacitásfoglalásokra a bemeneti-kimeneti rendszert alkalmazzák, és a legtöbb tagállamban valóban ebbe az irányba történik elmozdulás. Egyes esetekben azonban a rugalmatlan, indokolatlan „felhasználod vagy elveszíted” mechanizmusok továbbra is gátolják az új szereplők piaci belépését. A magas tarifák továbbra is problémákat okoznak, különösen az alacsony nyomású elosztó hálózatok használatában.

A hatékony piacnyitás szempontjából ugyancsak érzékeny terület a kiegyenlítő és tárolórendszerek kérdése. Számos rendszer továbbra is meglehetősen bizonytalan, különösen az új tagállamokban. Mindezek miatt igencsak sajnálatos, hogy a nemrégiben lezajlott Madridi Fórumon nem sikerült megegyezést elérni a tárolókapacitásokhoz történő hozzáférés minimálisan egységes eljárásairól.

4.3. *Piacszerkezet és egységesség*

Nemzeti szinten gyakran az okoz nagy problémát, hogy egyetlenegy vállalat hozza csaknem az összes gázt a piacra. Ennek fontos következménye van az ellátás szintjén kialakítható versenyre. Ha több szolgáltató is van, akkor sem alakulhat ki közöttük egészséges verseny, ha egyetlen nagykereskedőtől vásárolnak.

Természetesen amikor létrehozható a szélesebb európai földgázpiac, akkor ezek az aggályok enyhülni fognak. A belső piac további fejlődését azonban az átviteli kapacitásra szóló hosszú távú foglalások is akadályozzák. Egyes területeken az egyes átvitelirendszer-üzemeltetők díjképzési rendszerei közötti összhang hiánya is akadályozta a verseny kialakulását. A Zeebrugge-ből például Budapestre való gázszállítás legalább öt különböző hálózat igénybevételével jár, és a díj kiszámításának bonyolultsága jelentős visszatartó erőt jelentene a hálózat bármely használója számára.

4.4. *Árak*

A gázárakat továbbra is erősen meghatározzák a nemzetközi olajárak, amit gyakran beépítenek a gázimportőrök és a gázkitermelő országok közötti szerződésekbe. A 2004 folyamán bekövetkezett olajár-emelkedés ennek megfelelően a gázpiacon is éreztette hatását, ezért a nagykereskedelmi gázárak mintegy 10 euro/MWh-ról 2004 végére körülbelül 12 euro/MWh-ra emelkedtek.

Bár a nagykereskedelmi gázárak a legtöbb tagállamban hasonlóak, a kiskereskedelmi árak az Eurostat által legutóbb közzétett adatok szerint továbbra is jelentős eltéréseket mutatnak, 10 euro/MWh és 25 euro/MWh közötti nagyfogyasztói és 15 euro/MWh és 40 euro/MWh közötti háztartási árakkal.

4.5. Következtetés

A gázpiacok sok esetben és sok tekintetben továbbra is merevek, aminek oka általában a nemzeti piacok közötti integráció folytatódó hiánya. A határokon átívelő verseny nélkül a piacok hagyományos szereplői számára nem jelent nehézséget pozícióik megtartása. Emellett a kiegyenlítő rendszerek és a tárolórendszerek nem megfelelő volta, valamint a magas elosztói tarifák számos országban ugyancsak nehezítik a szolgáltatóváltást.

5. AZ ELLÁTÁS BIZTONSÁGA

Villamos energia

Az Európai Unió tagállamaiban általában kielégítő mennyiségű villamos energiát termelnek. Bár 2003-ban bizonyos nehézségek léptek fel, az olaszországi és spanyolországi helyzet az új kapacitások üzembe állítása után jelentősen javult. A skandináv országok ugyanakkor továbbra is viszonylag szorult helyzetben vannak.¹²

A kapacitás kialakítására vonatkozóan sok esetben egyedi intézkedéseket vezettek be. Számos tagállamban létezik közvetlen kapacitástámogatás (rendelkezésre állási támogatás), míg Norvégia és Svédország a kapacitásaukciós (pályázati) rendszer egyfajta formájának bevezetése mellett döntött. Másutt a kapacitások támogatását az átvitelrendszer-üzemeltetők a kiegyenlítő piacok viszonyai között vagy a közbeszerzési piacokon valósítják meg. Végül pedig egyes országokban a pályáztatásban rejlő lehetőségeket használták ki.

Több esetben szükséges a rendszerkapcsolatok fejlesztése, mert ezáltal hatékonyabban kihasználható a rendelkezésre álló termelési kapacitás, és csökkenthető a rendszerre nehezedő nyomás egyes központi szűk keresztmetszetek túlzott leterheltsége miatt. Az Európai Unió még mindig messze van a barcelonai Európai Tanács célkitűzésének elérésétől, amely szerint a határokon keresztül megvalósuló rendszer-összeköttetések 2005-re legalább az egyes tagállamok termelési kapacitásának 10%-át képesek legyenek továbbítani. Ez az oka annak, hogy a Bizottság az energetikai ellátás biztonságáról és az infrastruktúráról szóló irányelvtervezetben azt javasolta, hogy a rendszerkapcsolatok terén fokozni kell az együttműködést és erősíteni kell a nemzeti szabályozók szerepét.

Gáz

A kereslet kielégítésére jelen pillanatban több mint megfelelő megoldás volna, ha növelni lehetne az Európai Unióba irányuló importkapacitást. Ha a kapacitások megvannak, az máris erőteljes ösztönzésként hatna a gáztermelő országokra és az uniós szolgáltatókra, hogy a gáz iránti növekvő kereslet kielégítésére szerződéseket kössenek. Jelenleg ennek megfelelően általában nagyon kevés konkrét intézkedés végrehajtása van folyamatban ezen a területen. Középtávon számos projekt van a tervezés vagy a megvalósítás fázisában, különösen a földgáz-cseppfolyósító telepekre vonatkozóan. Várható, hogy az ilyen beruházások száma külön támogatási intézkedések nélkül is növekedni fog.

---

12 Az átvitelrendszer-üzemeltetők által közzétett adatok alapján. Például: *System Adequacy Forecast 2004–2010* (Rendszerelegendőségi előrejelzések 2004–2010), UCTE, 2003. december; *UCTE System Adequacy Retrospect 2003* (UCTE rendszerelegendőségi visszatekintés 2003), UCTE, 2004. június

6. KÖZSZOLGÁLTATÁS ÉS A FELHASZNÁLÓK/FOGYASZTÓK VÉDELME

2007 júliusára minden fogyasztó jogosulttá válik arra, hogy szabadon megválassza a számára leginkább vonzó villamosenergia- és gázszolgáltatót. Ebben az összefüggésben fontos körülmény, hogy a piacnyitás következtében ugyanazon megbízhatósági szint mellett történik a fogyasztók villamos energiával és gázzal történő ellátása, és legalább ugyanolyan mértékben átláthatóvá és érthetővé válik számukra a szolgáltatásért járó díjak kialakítása, függetlenül attól, hogy váltanak-e szolgáltatót vagy sem. Ugyanígy, a tagállamoknak gondoskodniuk kell az irányelveknek az energiaforrások megjelölésére vonatkozó rendelkezései zökkenőmentes végrehajtásáról annak érdekében, hogy a fogyasztók megalapozottan választhassanak.

Egyes háztartások és kisvállalkozások annak a benyomásuknak adtak hangot, hogy a megalapozott fogyasztói választás gyakran azért nem lehetséges, mert vagy nincsenek, vagy nehezen érthetőek az ár-összehasonlítások. Ebben a kérdésben javítani kell a helyzeten, és az iparnak és a szabályozóknak gondoskodniuk kell arról, hogy az árakról és a szolgáltatásokról tartalmas, tárgyilagos és átlátható módon tárlt információk álljanak rendelkezésre.

Az irányelv előzőekben említett rendelkezéseinek való megfelelés mellett a Bizottság másik aggálya azzal függ össze, hogy a közszolgáltatási kötelezettségek ne torzítsák a piacot, és a szolgáltatóknak lehetőségük legyen azonos feltételek mellett hozzáférni a fogyasztókhoz. Ebben a vonatkozásban már említést tettünk a szabályozott végfelhasználói árak versenytorzító hatásáról.

7. KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTOK

Az energia belső piacának a Közösség fenntarthatósági célkitűzéseivel összhangban kell megvalósulnia. Ez azt jelenti, hogy fenn kell tartani a megújítható energiaforrások részesedésének növelését, a károsanyag-kibocsátás mérséklését és a keresletgazdálkodást támogató ösztönzőket. A liberalizáció lehetőséget teremt az új, innovatív szereplők piaci megjelenésére, és teret enged a piacot például a környezeti jellemzők alapján differenciáló stratégiáknak.

A tagállami hatóságok által rendelkezésre bocsátott információk azt mutatják, hogy az ilyen politika továbbra is hatásos. 2003 folyamán a vállalati portfóliókat 7000 MW-ot meghaladó mértékben bővítették újabb megújuló energiaforrásokkal és hatékony együttes generálási (CHP) kapacitással, túlnyomó többségben Németországban és Spanyolországban. Ez az új termelési kapacitásból jóval több, mint 50%-kal részesedett 2003-ban. Egyes új technológiák, például a mikroszintű együttes generálás megjelenésével komoly lehetőség mutatkozik a további fejlődésre. Több tagállam továbbra is aktív módon közelít a keresletgazdálkodás adózási ösztönzőinek alkalmazásához.

8. KÖVETKEZTETÉSEK

Európa a közös szabályokon és gyakorlaton alapuló, az Unió határain jelentősen túlmutatóan széles energetikai közösség kialakításán munkálkodik. A tagállamoknak fenn kell tartaniuk e célkitűzés melletti elkötelezettségüket, amikor az irányelvek végrehajtása és az ipar szerkezetének átalakítása során döntéseiket hozzák. Egyedül ezen az úton érhető el a biztonságos versenypiac kitűzött célja.

Ezzel együtt továbbra is kritikus probléma a versenypiac háttérül szolgáló infrastrukturális beruházások és megbízható hálózatműködtetés kérdése. Bár ezekben a kérdésekben történt

előrehaladás, a korábbi közleményekben és az infrastruktúráról és az ellátás biztonságáról szóló javasolt irányelvben kifejezett aggályok továbbra is fennállnak, ezért valamilyen formában mindenképpen előre kell lépni e problémák terén.

A verseny bevezetésének továbbra is sarkalatos kérdése a független szabályozók szerepe, és a piac fejlődését a jövőben is jelentősen meghatározzák e szabályozóknak a hálózati tarifákról és más fontos piaci szabályokról szóló döntései. Ebben az összefüggésben továbbra is fontos arról gondoskodni, hogy a hatóságok elegendő erőforrással és hatáskörrel rendelkezzenek.

Hogy az irányelvek által szabályozott területen történt előrehaladás elegendő-e a belső piaci célkitűzés eléréséhez, azt csak a jövő mondhatja meg, különösen akkor, ha a tagállamok minimalista módon viszonyulnak a hatályos jogszabályok átültetéséhez. Egyvalami azonban bizonyos: az elsődleges energiaforrások magasabb árával jellemzett új globális környezetben sokkal fontosabb, mint valaha, hogy a Közösség felnőjön a versenyipiaci célkitűzés mellett tett elkötelezettségéhez.